



A' ROMAITSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG.
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Pénteken 8. Juniusban 1792.

Öröm Innep.

Hogy a' mi F. Királyunk I-ső *Ferentz*, a' maga kedves Élete-párjának születése napján, u. m. 6-dikban, Budán meg-koronáztatott légyen, azon örvendetes hirrel a' Kurirok és Staféták már Bétsbe meg-érkeztenek. — Nyomtatásban adattott vala-ki azon rend-tartásról való végezése az Országnak, mely szerint mind az ő Felsegek Budai úljok, mind a' Koronázás tzeremoniája tartott, és a' mellyet mi is előre közölvén Oivasóinkal, most az egész útat, és már tudva lévő szokott Koronázás formáját igen rövideden fogjuk le-írni.

Meg-indult vala Bétsből F. Urunk fekete rövid Magyar köntösben Kardason. — El felejtethetlen emlékezetü néhai édes Anyánk *Mária Theresiának* mind

A a a

mind



mind szivét, mind nevét viselő Kedves Királyténk ugyan azon hintóban fekete Magyar főkötővel, a' 2 nagyobb fő Hertzegekkel edgyütt, Máj. 31-dkén az első éttzaka Győrben, és a' másodikon *Esztergomban* hálván-meg ő Felségek, 2-dikán ezen hónapnak, dél után esék-meg a' pompás bé-merettel *Vöröss Várról*.

Ezen napnak, u. m. 2-dik Juniusnak felvirattával a' jelen lévő környülállás, a' napnak szépen fel-derült sugárai, az éppen akkor történt Országos *Pesti* Vásárta gyült népet, az Ország gyűlésével ott lévő lokoságot, rész szerint a' Katonáságnak, rész szerint a' *Pesti* és *Budai* Lovas és Gyalog Polgári fegyveres Sergeknek, de kivált a' *Cálla* Kontosben *Paripákon* tört állott Nemesi-Rendnek tekintete ugy fel-ládzasztotta vala, hogy a' minden nevü és nemü lokoság a' bámulásig tolyong vala. Dél-utáni 1 óraker mind a' *Budai* és *Pesti* Lovas és gyalog Polgári fegyveres Sergek, miné a' *Budán* lévő *Vasas* Regiment, ezek után a' *Jászfok* és *Kínok*, végre a' pompás lovas Nemesség, az *Ó-Budán* kívül az ő Felségek el-fogadására fel állított Sátorhoz meg-indulának, és érkezének. — Mig ezek történnének, meg-érkezett vala a' F. Király és Királyné *Vöröss-Vár*ra (a' fő Hertzegek pedig már ebédre *Budára* érkeztenek vala) hol a' Státusok Küldöttjei által ő Felségek tiszteletének, melyre a' Király - is igen kegyelmes beszédet tartván, a' Követek az előbb említett Sátorhoz vizsgálta tértenek. — Minek utánna a' Felségek *Vöröss-Várt* ebédeltének volna, délutáni 4 óra után meg indulván, egy néhány Magyar Testörző Tiszteknek és véghetetlen lokoságnak kísérésével 6 órára ezen Sátorhoz meg-érkezének. Itt egy Bibor Bársonnyal bé-vonott alztal mellett ő Felségek, a' Király le-vett Kalpaggal, meg-állapodván, a' fő Püspök a' Nemzet nevében, egy rövid beszédet tartott ő Felségekhez, melyre a' Király-is fontos és kegyelmes rövidséggel felele. — Mig ezek lennének, a' *Budai Sántzokra* ki-lte.

ki-fezgett rettentő ágyuk minden felől menydörög-
ni kezdének, és a' *Vörösvárra* küldött Députáció
elől Buda felé indula. Meg indulának és elől men-
nek vala a' Királyi Lovász Mesterek, a' Státusok
Lovász Mesterei, 's t. A' Királyi *Furirok*, a' Pol-
gári Lovas Sergek, *Jászok*, *Kúnok*, Pest V. gvének
gála forma ruhában lévő Lovas Nemes Serge, az
Országnek Külső Renden lévő Státussai, Kamarás-
sai, és az Udvari Tisztek elegendesleg ló-háton. —
Ezek után a' Királynak belső Titok Tanácsolsi az
Ország Báróival elegendesen lovan. A' Királyi Ud-
varnak fő *Equesse*, az Udvari Szólgák. Itt megyen
vala már lovan a' F. Palatinus a' maga F. Udva-
ri Tanácsolsa Gr. *Szapárrival*, és végre ő Felségek
ki-nyílt fedelű Hintóban menvén, a' Magyar Test-
őrző Sereg 's t. követi vala, bé rekefzté pedig ezen
menetel rendjét a' jelen lévő Vasas Regiment. —
Ő Felségek és az Udvariak gyász ruhákban valá-
nak, a' többi pedig mind szíves Gálában.

Ekkor megint minden ágyuk, minden haran-
gok, a' fok muzsikák és örvendetes kiáltások ha-
sogatták vala a' levegőt. — El-érkezének ő Fel-
ségek az O-Budai 'Sidóktól fel-állított győzedel-
mi Kapukhoz, hol egy felől az öregek, más fe-
lől pedig az ifjak és szűzek álván sort, Koszoru-
kat és virágokat hánynak vala az ő Felségek út-
jába. A' *Rabbi* egy közönettel szollittá-meg ő Fel-
ségeket, melyet a' népnek zengő *Vivat* kiáltása
rekefzte-bé.

Az elől menő népnek véghetetlen fokasága meg-
nevekedvén; estvéli 7 óra tályban érkezének ő Fel-
ségek Buda Várának *Bétsi* Kapujához, hol egy
hadi Tiszt a' Vár költsát, egy bibor-bársony pár-
nán ő Felségének által adván, ezt a' Monárkha
kezével meg-illette és vizsiza-adta. A' Vár Kapun



belől állott Buda Városának Magistrátusaa, kinek nevében ennek Birája *Seth Antal* Ur egy szép Deák belzéddel köszönté ő Felségeket, mellyre a' Monárkha-is igen kegyelmesen felele. Innen az ugy nevezett Ország-háza uttáján, a' *parádé-piatzon* épült győzedelmi-kapu alatt menének ő Felségek a' Királyi Palotájig. Itt várják vala ő Felségeket minden nagyobb és kisebb Püspökök *in Pontificalibus*, az egész Papi rend, az Országnak minden Státusai és Rendjei, a' honnan egyenesen az Udvari Kápolnába kísirtetvén *Te Deumot* éneklének, és így vezettednek ő Felségek a' magok szobáikba. — Ezen estve mind a' 2 Város öröm tüzrel vala meg-világosítva. Estve mint egy 10 óraker által mentenek ő Felségek Pestre, a' midőn az ezer 's meg ezer *Virát* kiáltások között alig lehet vala egy más szót hallani, és ugyan ezen kiáltások között térének vissza ő Felségek.

Minekeltötte az Egrü Püspök Ur ő Exc. ájának Felséges Királyunkhoz intézett Orátzióját, mellyet Bétsben közelebbről a' nagy Députáció' alkalmazásával ő Felsége elöit el-mondott, ki-adhatók, addig Kegyelmes Királyunknak ezen alkalmazottsággal arra mondani méltóztatott F. feleletét kívántuk közönségessé tenni. Melly is így következik :

„ Grato animo suscipio Invitationem Fidelium Statuum & Ordinum. Properabo Ego in illorum medium: animus meus obitu Patris & Matris aeger, Consolationem quaerit, & illam in Cordibus Dominorum Statuum & Ordinum se inventurum confidit



fidit: eadem mihi cum illis Sors est, vterque amissum Patrem dilectum lugemus. Gaudium sum vehementer locata Dominorum Statuum atque Ordinum in me conscientia, quæ mihi equidem, cognita Nationis nobili indole, quæ sola fiducia capax est, non erat inexpectata; cum ea, quam Intentionum mearum puritas, ejusque conscientia mihi dictat, libertate, dico fidenter: numquam generosam hanc Nationem Suae in me pœnitebit fiducia, nullo unquam Me per illam vinci patiar reciprocae fiduciae genere. Dicant Fidelitates Vestrae suis, dum in illorum medium redierint, Conciuius, Me Regni Constitutionis futurum Custodem studiosissimum; dicant, Me ita comparatum, vt voluntatem quidem meam semper Leges, animum autem semper candor, ingenuitas, ac fiducia Populi regant. Regina, Coniux mea dilecta, lubenter adnect Votis Dominorum Statuum & Ordinum: Mihi ipsi volupe erit, nouum hoc arctioris cum Gente nexus videre pignus, vt Soboles, quam mihi Numen supremum largiri dignabitur, non exemplo modo Patris, sed & Matris Instinctu, nobilem hanc Gentem æstimare, atque amare etiam discat. „

Gömör Vármegyéből Május' 16. dikán. — „A' mi Tiszamellyéki Evangy. Püspöki Megyénk, e' folyó hónapnak 7. dik napján válaíztott magának Superintendenst Éperjesen. Főtiszt. Esperest Vallaszki Pál, Nikolai Sámuel, és Kuzmóni Urak voltak a' Kándidátusok. De az Ekklesiáknak voksai, már előre majd mind Főtiszt. Vallaszki Urra (kit az egész Haza, és Tudós Világ esmér, szép és széles tudományáról) mentenek; mellyet ő észre vévén, nyilvánóságos jelentést tett: hogy ő, az Ekklesiának eránta való bizodalját, és hajlandóságát szives hálaadással veszi ugyan; de előre jelenti, hogy ő a' Püspöki hivatalt fel nem vállalja. — Látván az Ekklesiák, meg nem változtatható el-tökélését, úgy voksoltanak, hogy még is 51 voksok mentek Főtiszt. Vallaszki Urra; Nikolai Urra pedig 53. T. Kuzmóni Urra végre 18. Rendbe vétvén



tetvén tehát mindenek; a' voksok' ereje szerint, 's kivált mivel Főtiszt. *Vallásfzhi* Ur-is mind által adta Fő T. *Nikolai* Urra a' maga 51 voksait: közönséges tapsolással Fő Tiszt. *Nikolai* Ur, az *Eperjesi* Evang. Ekklésiának érdemes Tót Prédikátora választatott, és még ezen a' napon fel is szenteltetett a' Püspökségre. — Fő Tiszt. *Vallásfzhi* Ur, egy igen hathatós prédikátziót mondott ezen alkalmatossággal, a' 'Sid. Lev. 13. v. 17-ből, mellyet a' Püspöki Megye moll ki-nyomtatattat; T. T. *Kuzmáni* Ur pedig egy Deák Beszédet, a' Püspökségek' eredetéről. A' Fel-szentelést, sok Egyháziak' segítségkel, Fő T. *Szontág* Ur vitte végbe. „

A' Vargyasi Egésről már két ízben-is irtunk vala, de minthogy most erről a' mi leg-hitelesebb Levelezőnk által vettünk tudósítást, szóról szóra ide iktatjuk.

Tiprótz-alyáról, Pünköst Havának 24-dikén. — Erdélyben a' Székely Földön, *Bardotz* Széknek a' mint nagy, ugy nevezetes Faluja *Vargyas*, mellyről irta magát a' Mélt. *Dániel* Nemzettség, és a' mellynek lakosai igen betsületes jó emberek; nagy gazdák, hivataljok szerint Lovas és Gyalog Székely Katonák, (ki-vévén a' tisztelettel említett ottani nagy birtoku Urakat) Vallásokra nézve többnyire Unitáriusok. Ebben a' Faluban gyakorta törtéteuek gonosz gyűjogató kéz által való tűzből esett romlások a' mi időnkben; de soha olyan emlékezetes gyűladás nem esett, mint a' közelebb Sz. György Havának 27-dikén, dél után; melly egy néhány házakat és tsüröket tsak hamar elégette. Mihelyt a' tűz támadott, közönségesen hitták, hogy azt nem más gerjelztette, hanem egy ottani *Székely István* nevű, 2-dik Székely Gyalog Ezeredbeli Katonának felesége, *Bontza Jutka*; ki-is a' szomzéed *Szöldobas* nevezetű (Savanyu Vízéről híres; mellynél magát orvosoltatta *Bethlen Gábor*, Erdélyi fényes emlékezetű Fejedelem 1629-ben; mint olvashatni *Kemény János*, végre ugyan Erdélyi nevezte.



vezetes Fejedelem Historiájában) faluban jobbágy Szüléktől származott. Erre nézve a' vélettetett égető Afzszony, mindjárt vitettetett fogságba az helybéli Hadnagy Urhoz; de ott nem maradhatott: mert a' szerentsétlen tűz miatt igen meg-búsult és háborodott nép közzül némelly ifju emberek, az Hadnagy Urnak sem kérése, sem *protestátioja* által meg nem győzethetvén, onnan el-ragadták, és rúdra kötözvén a' tűzbe vetették; a' ki még-is abból valamiképpen egyszer ki-jövéen, ismét másodszor belé vetették, melytől meg-is emésztetett. Valaki ezt hallja, nem kétlem, hogy meg-dobban szive, fel-borzad haja, 's álmétkodik elméje, hogy a' Keresztyének között ilyen törvény meg-határozásán kívül való elég-vétel történhetett; és bizonyos, hogy azon Falunak, mindenek ítélete szerint, igen tisztességes népe ezt az esetet véghetetlenül szégyenli. De a' kik tselekedték, mentik magokat ezekkel, hogy 1.) Az az Afzszony eleitől fogva igen istentelen, hivalkodó, részeges és gyújtogató volt. 2.) Sok gonofságaiért a' Nemes Regimentnél is fogságban nem egyszer tartatott. — 3.) Kérelmét is nyújtotta a' Falu, hogy tsak fogságban tartassék az az gonofzra vetemedett személy, a' Falu közönségesen tisztességesen táplálja 's ruházza. 4.) Mikor a' gyűlés esett, akkor is nagyon részeg, és így a' roszzra el-készülve volt. 5.) Maga tulajdon szalma fedelű háza gyült-meg; és hogy ő (menyére is igen neheztelvén) szántszándékkal gyújtotta-meg, abból nyomoztatni, hogy a' maga jobbatska portékáit házából máshová lopogatta 's duggatta volt. 6.) Mikor ez a' történet lett, akkor azok, kik őtet tűzbe vetették, búsútokban tsak nem ezeken kívül voltak. 7.) Ez az Afzszony dolog nélkül élvén nagyobbára, a' kiktől valamit kéregetett, 's nem adott; Hly forma szókkal fenyegette: *Már-ndadál, ha lenne mit. Negy Lovas és 6 Gyal.* Hasonlatonak vagynak e' miatt *Sepsi Szent Györgyön* — ságban.



*Az Orosz Udvartól a' Lengyelek ellen tétetett hadi-
izenésnek folytatása.*

„Ezek az elő számlált belső pufztulások, melyeket a' Lengyel Confederatusok ezen szerentséttel Országban okoztanak, még nem valának elégségesek; hanem kívülről is igyekeztek a' veszedelmet önnön hazájokra által háritani, az által, hogy ezt az *Orosz birodalommal*, a' magok régi Frigyességekkel, és a' Lengyel Respublikának leg-jobb és áthatatosabb barátjával, nyilván való háboru elegyíteni akarták. A' Tsászárnét csak az ő nagy szivásége, és az az ő méjjen bé-látó ítélet-tétele, mellyel a' Nemzet közönséges indulatját némellyeknek alacsony mesterkedéseiktől meg-külömböztetni tudta, egyedül tartoztathatta-meg attól az utolsó lépéstől, mellyre szüntelenül ingereltetett. A' mellynek igazságát csak egy néhány történeteknek elő-be-szélése is eléggé meg-világosítja.

„Midőn az *Ottománi Porta* az *Orosz Udvar* ellen hadat izent, noha már ekkor kezdette a' Lengyeleknek az *Orosz birodalom* ellen való ellenséges indulatja magát mutogatni, véghez ment vala mindazáltal az *Oroszok* és *Lengyelek* között az az egyezés, hogy *Lengyel Ország*nak némelly *Vajdaságain* keresztül *Orosz Sereg*ek által útozhassanak. De azonnal hogy az *Ország-gyűlés* el-kezdődött, és a' *Lengyel Respublikának* el-törlésére tészoló plánum magát ki-mutatni kezdette, egyszeriben ki-kellett a' *Lengyel határból* még csak az ott fel-állított élés-házaknak őrizetére meg-kivántató kevés *Orosz katonáknak*-is költözni, és nem hogy ujjabb élés-házaknak készíttetése engedtetett volna meg, hanem még a' már készen lévőket-is kéntelníttetének az *Oroszok* a' *Respublikának* határjain kívül hordani. A' *Dnister* vize mellett, melly minden igazságtalanság felett való igazságtalanság, az *Oroszok* számára által költözö eseségeknek vámolására *Mautok* állíttattanak-fel, mellyek az eleséget a' *Lengyeleknek* véghetetlen nyeresé-

reségével, az Oroszoknak pedig szörnyű kárával szolgáltatották. Az ilyen tselekedetek nem edgyeznek meg azzal a' tisztelettel, mellyel egymásnak két szomszédos és szövetséges Nemzetek tartoznak. A' Tsászárné Jobbágyain véghez vitetett méltatlanságok olly mezfze terjedtenek, hogy némellyek azok közül, kik kereskedés végett a' Lengyel határokon belől lévén, mindent a' Nemzetek törvényeik, és az egyezések szerint tselekedtenek, azzal vádoltattanak hamissan, hogy a' földnek népét akarták volna pártolásra indítani. Midőn a' bírák ezeket ártatlanoknak kéntelenítették szemlélni, kínos vallatások által erőlteték őket arra, hogy magokat bűnösöknek lenni vallják, és a' ki-sajtott bűnökhöz képpel rájuk szabott büntetést, kegyetlenül bé-töltötték rajtuk. Ez az igazságtalan, nem emberi, és kegyetlen első lépés minden féle nyomozásokra (inquisitiókra) útat nyitott nékiek, mely *inquisitiók* ezen tartományak O-hitű Görög lakosait érdekelték különösen. A' *Percioslani* Püspök és *Selucki* Abbás, noha a' Tsászárné jobbágya vala, ezen üldöztetésnek leve egyik áldozatjává. Az ő fő Papi méltóságára, tiszta erköltséire és életébéli szoross reguláira leg-kisebb tekintet sem lévén, gonoszul réá költött bűnökkel vádoltatott, el-fogatott, és *Varsóba* hozattatott, a' hól még most is leg-terhesebb fogságban kinlódik. Egy tseppel sem oltalmaztatott-meg szorossabban a' Nemzetek-törvénye a' Lengyelek Királyi lakó várossában a' Tsászárné Ministereire nézve-is. Az ő Kápolnájok, melly az ő lakó palotájoknak egy részét téfzi, és a' melly, privilégiált helynek lenni, a' rajta lévő *Orosz tzmerről* meg-ismértetik, erő által bé-törtetvén, abból az Ekklesiának egyik szolgája egy Lengyel Katona által ki-hurtzoltatván, minden ok nélkült ollyan ítélő-szék elejébe vitetett, a' hová éppen nem tartozott. A' Tsászárné Ministerei által ezért kéretett elég-tétel, valami bakatella okért, meg-tagadtatott. Egy szóval az Orosz birodalmat Lengyel Országgal öfzve kaptsoló közönséges kötések,



nem csak fontosabb pontumjaikra nézve hágattak által és tapodtattanak a' földre, hanem a' Tsá-
szárnénak boszszantatása annyira ment, hogy az
Orosz birodalommal nyilvános háboruban lévő
Portához, *Rand-hivul való Kövez* küldtettnék, és
ez által a' Portának a' Lengyelek részéről *offensi-
va Alliantzia* ajánlatnék. Sőt még csak a' Tsászár-
né személlyéhez és nagy érdemeihez illő tiszteletet
sem tartották-meg ezen Diétán a' Lengyelek, és a'
helyett, hogy az e' féle törvénytelenéseknek ele-
jek vétetett volna, a' pártosok fejei által még di-
tsértettnék azok, kik a' Lengyel Respublikának
törvényeit és *Constitutióját* fel-forgatták.,,

„ A' leg kisebbik ezen meg-bántások közül,
el-halvatván fokakat, elégséges okúl szolgálhatna
a' Tsászárnénak olyan lépéseknek tételére, mel-
lyek által magának eleget tételhetne. De éppen
nem ezen tzéllal gondolta szükségesnek lenni őket
elő számlálni. *CA*ttvellenzületett ligaságosság nem
engedi-meg azt a' Tsászárnénak, hogy az egészsz
Lengyel Nemzetet öszve-zavarja azzal a' részszel,
melly a' Tsászárnénak bizodalmaival vissza élt.
Sőt meg vanon az iránt győzettelve, hogy nagy
része a' Nemzetnek nem részsz a' Tsászárné és a'
Lengyel Respublika ellen *Warsóbaa* kovátsolatott
dolgokban. Ezen Felséges Fejedelem Afiszony kélsz
a' maga méltón érzett haragját annak a' remény-
ségnek fel áldozni, hogy minden hibás lépéseket
egy ujjanon öszve gyűlendő Ország gyűlés által meg-
jobbítatni fog szemlélni, a' melly Ország-gyűlés az
elejébe adatott *Instruclio*khoz, és az Országoknak vál-
tozhatatlan törvényeihez hűségesebb fogna marad-
ni mint ez, a' melly a' maga törvénnel ellenke-
ző gondolatait, azon tselekedetei finór-mértékévé
tette, mellyeket minden törvényeknek meg-vetésé-
vel el-követett. „

„ De ámbár a' Tsászárné tulajdon maga meg-
bántatásával ne gondollyon is, nem lehet mindaz-
által azon pauaszok iránt érzékellen, mellyekkel
fok

sok fő-születésű, nagy rangu, és hazafi-virtufoisai-
ról esmeretes Lengyelek hozzája folyamodtanak.
Ezek a' magok hazájoknak meg-szabadittására, 's
régí szabadságoknak vizfzá szerzésére tzélozó buz-
góságok által fel-gyúladván, egy olyan *Confede-
rationak* fel-állittására állottanak öszve, melly a'
Parsóban lévő törvéntelen Confederáció által szer-
zett veszedelmet és szerentsétlenséget fogja a' ha-
záról el-fordítani igyekezni. Ezek a' magok tzél-
lyokra való előség ittetés végett a' Tsálfzárnéhoz
folyamodtanak, ki-is nékik ez iránt, a' Lengyel
Respublikához viseltető barátságából ígéreret té-
vén, ez által gondollya, hogy Lengyel Országgal
való egyezésének leg-jobban eleget tészen. „

„ Ezen ígéreretének bé-töltése végett parantso-
latot adatott a' Tsálfzárné maga némelley Sergeinek
a' Respublika tartományaiba való bé-szállásra: de
a' melly Sergek ide, mint barátok, a' Respublika
ujjá-születésének, és el-veszett jufjai 's szabadsága
vizfza-szerzésének munkálódására fognak bé-szál-
lani. Mind azok, kik ezen Sergeket barátjaiknak
tartják, minden meg-bántatásoknak el-felejtésén ki-
vül, segítségét nyernek, személlyek bátorságba lé-
fszen, és tulajdonnyaik oltalmaztatni fog. A' Fel-
séges Monárkháné hizelkedik magának azzal, hogy
minden hazáját igazán szerető Lengyel, ezen Mo-
nárkhánének tselekedetét betsülleneni, és az ő igyeke-
zetét szívből és lélekből elő-segilleni fogja; melly-
nek tzéllya egyedül a' Respublika azon szabadsá-
gának, jufsainak és Constitutiojának vizfzá-állitá-
sa, mellyeket a' 3-dik *Májusi* úgy nevezett Consti-
tutio semmivé tett. Ez által a' magok tulajdon jo-
vokat fogják a' Lengyelek elő-mozdítani. Ha pe-
dig valakit azon le-tett hit miatt való félelme aka-
dályoztatna, mellyet ő belölle, a' meg-tsalattatás,
a' hatalom, vagy a' les-hányások fajtoltanak-ki,
gondollja-meg az illyen azt, hogy tsak az az es-
küvés igaz és szent, mely őtet a' Respublikai Ural-
kodás formájának, melly alatt születtetett, tulaj-
don életével való oltalmazására kötelezi, és őtet
a'



a' kevés idővel ez előtt le-tett hite aloll, tsak ezen régi esküvésének meg-ujjítása oldozhatja-fel. Ha pedig némellyek olyan vakmerők és vakok lenni tanálnának, kik a' magok vizszás útjokon meg-maradván, magokat a' Tsálfárné jó tzélljának, és a' magok hazájokfiai hasznos igyekezeteiknek ellenébe szegeznek, az ilyenek a' rajtok történéndő Szerentséllensézet és keméuységet magoknak tulajdonítsák, minthogy ezen roszszakat magokról, igaz és késedelem nélkül való meg-térés által el-kerülni, tsak önnön magoktól függött. „

„ A' nevét ide alább fel-irt rendkívül való Követnek és Miniflernek, kire ezen *jelenő irásnak* által adása bizatott, vagyon még a' maga Tsálfárnéjától az a' parantsolatja-is, hogy a' Lengyel Nemzetet a' Tsálfárné nagy és jó-ízivüségébe való állhatatos bizodalomra 's a' t. hivja' és lerkentse 's a' t. — *Bulgakov Jákob, 1792. Máj. 18 dikán, Warsóban.* „

Midőn a' Lengyel Diétán az Orosz Tsálfárnének ezen *Manifesztuma* fel-olvasatott, a' Lengyel Király-is tartott mindjárt ez után egy közönséges olvasásra valósággal érdemes beszédet: de ezzel most nem szolgáhattunk.

Ausztiai Belgiumnak bölts fő Kormányozó Hertzege és Hertzeg-aszszonya ezen Frantzia háborúnak kezdetekor egy atyai intésekkel telyes irást tétettenek vala a' lakosok között közönségelsé. Ezt a' Magyar Kurír is meg-külödtte vólt a' maga olvasóinak. Az után a' jól gondolkodó Belgáknak nevekben-is jött világ eleibe egy olyan leg tisztább hazafui indulatokkal telyes irás, mely lehetetlen, hogy még a' békételenkedők közzül-is fokoknak szivekre nem hatott, és őket jobb útra nem térítette vólna. Ezen irás így következik.

A' Belgáknak a' Királyi Táborhoz való szavai.
Apr. 29 dikén 1792-ben.

„ A' Fejedelem szoll és az ő hatalmas szava minden mi meg-hasonlásunknak tsiráját, az éret.

éretlen ítéleteknek pestisét, és a' részre-hajlásnak veszelmes mérgét egy szempillantásban ki-oltja. *Roydisták! Patrioták! és Vonkisták!* mi minyájon egyek vagyunk. Egy hazánk közös haszna kötött bennünket öszve, és a' háborut hirdető szavak a' mi különböző gondolkodásink *Chaosából* egyességét hívják elő, és a' *Cæsar Safsára* mutatván, ezt jelentik annak az edgyetlen egy közép-pontnak lenni, melly körül minden Belgák magokat egyesíthetik. Oltalmazzuk közönséges erővel inkább, hogy sem költsönösön pusztítsuk egymást, Jaj annak, a' kire a' Revolútió fekéjje el-ragadván, a' közönséges rendnek meg bontására tenné kezét. Hidgyetek néküink, hogy ez ennek, utolsó bűnös tselekedete fog lenni. Mi nem vagyunk olyan gondolattal és abban az állapotban, hogy a' magunk hasznát a' tiétektől el akarnók valóztani. Ugyan azon egy Királynak született jobbagyi lévén, bizonyosságai fogunk a' ti tselekedeteiteknek lenni, nyomorúságaitokban részesülünk, Fatumaitokból veletek oltozunk, veletek együtt élünk-halunk. Hágyanussá igyekezik valaki benneteket tenni, döfjetekek neki ... ez a' ti ellenségeitek ... és ez a' miénk is.

„ Tudjuk hogy a' mi várofsainkban igen sok Frantziák tanálatnak olyanok, kik azon veszedelmeket véllünk-is meg kívánnyák éreztetui, mellyeknek magok már áldozatjáva váltanak: de nem sok idő múlva ki fogja néküink *Bourbonnak* (talám inkább lehetne mondani: a' Magyarok és Tsehek Királynának) Zászloja, a' minden jó emberek özve-egyesevésének jelével mutatni azokat, kiket néküink magunk közzül, az ő veszedelmességekért, ki kell talzítani. Egyéb aránt mit-is adhatna néküink Frantzia Ország a' leg-jobb Király helyett, adófizetésnél és ezer Tyrannusoknál egyebet? Ő néküink a' maga Dekretomit ajánlja, holott mi tudjuk, hogy azok még eddig elé nem egyebek, hanem a' leg-nagyobb gonoltságoknak és mások elnyomásának valának elzközei. Ő néküink a' ma-



ga törvényeit ditséri, pedig ezek a' leg-nagyobb bünöknek és Tyrannuságnak műhelyében készültek, és a' tulajdonosoknak egy részét a' hazából ki-kergetvén, a' többeket a' ragadozók jármának magokat alája adni kénytelenítettik. Ő nekünk a' maga Vallását ajánlja, melly semmi nem egyéb, hanem egy társaságtalan, az Ekklesiától elszakadott *Sekta*, melly a' Virtust elnyomja, a' bűnt betsülly, és a' gyilkosokat az Oltárra állítja. „

„ Ő nekünk békeséget ígér: azonban maga három elzindóktól fogva kinlódik a' leg kedveltebb törvénytelenések között. Bennünket a' mi tulajdonunk iránt akar bizonyossá tenni: s azonban a' maga kebelében semmi tulajdonnal nem gondol senki. A' mi örökös Jussainkért akar kezeséget vállalni, midőn maga semmi just sem esmér, sőt midőn maga arról-is le-mond, hogy ő, az egész világon a' légyen, la' mi vólt, u. m. a' leg-virágzóbb *Mondrakhia*. De minket nem fognak az ő ígéretei megvakítani. „

„ Ezen ő ígéretei hasonlítanak egy olyan Bänkérőtnak ígéreteihez, a' ki a' maga foglalatosságait folytatni nem tudván, a' másénak akar rendet szabni. Az e' féle tsábitásnak elzökzei, egy hideg vérű, bölts, és mindent megfontoló Nemzet előtt igen erőtlének. Sőt még csak a' mi nagyra néző indulatunk is erőssen meg-bántatik már azzal-is, hogy ezen tsábitásoknak el-fogadására elég boldoknak és ostobáknak tartattatunk. — Nekünk a' mi jussaink gyakorolhatására és szabadságunk febn tartására máshoz segítségül folyamodni nintsen szükségünk. Mi ezen segítséget magunk által, és csak azon igaz és Felséges Fejedelemhez való hiveségünkért várhatjuk, kinek gondolsága és szeretete a' maga népeinek boldogságán és szerentséjén kívül, semmi egyéb szerentsét és boldogságot nem ismér. Ezen népes Familiának Gyermekei! Németek! Auszriaiak! Magyarok! Tsehek! és Horvátok! — mi ti véletetek a' leg-hivebb szövetségre eskü-

esküszünk öszve. Ti fogjátok a' mi házainkat, Feleségeinket, gyermekeinket, és javainkat oltalmazni. Mutassátok meg nékünk a' veszedelmeket, és mi ti hozzátok fogunk szaladni, és meg-mutatjuk a' Magyarok és Tsehek Királya ellenségeinek, hogy az engedelmesség, a' hatalmanság, a' hátor-ság, az erő, és meg-rettenthetetlenség, nem leg-gyengébb Virtusok a' Belgák között. „

Angliából ezeket írják. — Az Anglus népnek szüntelenül nevedő békételendése, mely a' Izáma nélkült ki-jövd irások, és szüntelen szaporodó Klubok által szüntelen hatalmasodik, azt okozta, hogy a' Király közelebből egy *Proclamációt* tétet-ne a' tsendesség meg-háborítói ellen közönségesse. Sőt 15 mértföldnyire *Londontól* egy jó számú fegy-veres Sereg vagyon öszve gyülő-félben, mellynek a' *Jorki* Hertzeg fogna Vezére lenni, és ezen most tsak idő-töltésnek neve alatt öszve-gyülendő tábo-rotska, ha a' szükség kívánni fogja, a' *Londonban* eshető zürzavaroknak le-tsendesítésére is időt fog magának venni. — Tsupa gyönyörűség olvasni azokat a' szó-béli vetélkedéseket, mellyeket egy-más ellen az Anglus Orátorok a' Parlamentomban tésznek. Közelebből a' Vallás-béli türedelemnek erősebb lábra való állítása fordult elő: — „

„En — így szoll *For* a' többek között — egy olyan dolgot javasolok, mellyet mivel egy Despo-ta Fejedelemnek-is elejébe mérnék terjeszteni, azért ezt egy szabad Nemzet előtt annál nagyobb re-ménsséggel oltalmazhatom. Midőn a' Vallás-béli türedelemről közönségesen vagyon a' szó, akkor ezt minden hejbe hadja, tsak eunek valóságos gya-korlása felett különböznek erősen az értelmeik. Sokan úgy itélnek, hogy magában igen jó ez a' türedelem: de határának kell nékilenni, hogy az Ural-kodó Vallásnak ne légyen ártalmára. Ő (*Foks*) pedig úgy itél, hogy az Uralkodó Vallást soha se kellene az emberiség jusának kárával oltalmazni. A' Polgári társaságban való élet ugyan némelly Természeti Jusoknak fel-hagyását kívánnya: de
 ezért



ezért a' Lelki-isméretnek vagy a' Vallás-béli szabadságnak valamelyik részéről le-mondani, ugyan elzstelenség volna. Csak az a' Vallás béli meg-szorítottatás nem el-nyomattatás és nem igazságtalanság, melly a' Státusnak ártalmára lenne. Mire való lehetne a' Vallás-béli üldözés egyébre, hanem hogy az emberek vagy az Ország törvényeinek által-hágására, vagy két-szinkedésre ingereltessenek. Ez előtt a' Pápa *Bulláitól* és a' *Præterendenséktől* való félelem mentegette az üldözéseket. Most nintsen ezeknek, edgyiknek-is helye. Minden Diszidensek meg egyeznek az Uralkodó Vallás fő-ágazatival, mindeniknek sinor-mértéke a' szent Írás, és mindenik hitzi halála után a' meg-jutalmazó életet. 's a' t. „

Foksnak ezen szovai után fel-állott *Burke*, és magát a' *Foks* jóvaslásainak ellene szegezte, ezt erősítvén: hogy az Unitáriusok erősen tsinálják a' *Prozelitusokat*, és ha felette el-tanálnának hatalmasodni, féltőne hogy az Uralkodó Vallásra is iréa támodjanak. Elő mondotta *Burke* tsufolódva a' többek között azoka' a' szollás formáit-is, mellyekkel az Unitáriusok egy más között némelly társaságokban a' poharat el-szokták köszönni, u. m. *Payne Tamás*, és az *Emberiség Jusza!* — *Mos-szió Burke*, és az ő *írdasai által okoztatott inquisitiók!* — Végezetre fel-álván *Pitt*-is, így szollott: hogy ő ugyan barátja a' Türedelemnek, de az ilyen dolgoknak bolygatására a' máii időt nem itéli alkalmasnak lenni.

A' *Portugalliai Királyné* jobban kezd lenni — már jónak kezdi tanálni az eddegelést-is. Doktor *Willisnak* erősen meg jött a' betsüllete. A' Királyné mellől mind a' 24 Doktorok 600 *Scudivai* elbotsáttattanak, 's tsak egyedül *Willis* bir az Udvárnak egész bizodalmaival.

Jobbitás. A' 45-dik *Kurirban* a' 703-dik lapon a' 2-dik sorban *évy* (h) betű helyett (s) tsufszott bé, mellyet minden *Olvasóink* könnyen meg-jobbíthatnak, és ezen hibát az *Ujjág szedéssel* öszve köttetett *szörnyű sietségnek* fogják tulajdonítani.